

ผลของโปรแกรมการสนับสนุนให้ความรู้ ต่อความรู้ พฤติกรรมการดูแลตนเอง  
และระดับความรุนแรงของภาวะหัวใจล้มเหลว



วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร  
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่  
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2551

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

ผลของโปรแกรมการสนับสนุนให้ความรู้ ต่อความรู้ พฤติกรรมการดูแลตนเอง และระดับความรุนแรงของภาวะหัวใจล้มเหลว (THE EFFECT OF A SUPPORTIVE EDUCATIONAL PROGRAM ON KNOWLEDGE, SELF-CARE BEHAVIOR, AND THE LEVEL OF SEVERITY OF HEART FAILURE)

จันทร์จิรา เกียรติดีสกุล 4736906 RAAN/M

พย. ม. (การพยาบาลผู้ใหญ่)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: สุปรีดา มั่นคง Ph. D., อรสา พันธุ์ภักดี พย. ด., ธนรัตน์ ชุนงาม

อว. อาจารย์หัวใจ

#### บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการสนับสนุนให้ความรู้ ต่อความรู้ พฤติกรรมการดูแลตนเอง และระดับความรุนแรงของภาวะหัวใจล้มเหลว โดยใช้แนวคิดทฤษฎีการดูแลตนเองของโอเรียมเป็นแนวทางในการศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลวที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลราชวิถี เลือกกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์คุณสมบัติที่กำหนด จำนวน 60 ราย แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 30 ราย และกลุ่มควบคุม 30 ราย กลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมการสนับสนุนให้ความรู้ร่วมกับการพยาบาลตามปกติ และกลุ่มควบคุมได้รับการพยาบาลตามปกติ เก็บข้อมูลระหว่างเดือนตุลาคม 2549 ถึงเดือนกรกฎาคม 2550 โดยใช้แบบสอบถามความรู้ในการป้องกันการคั่งของน้ำและเกลือโซเดียม แบบสอบถามพฤติกรรมการดูแลตนเองเพื่อป้องกันการคั่งของน้ำและเกลือโซเดียม และแบบสอบถามระดับความรุนแรงของภาวะหัวใจล้มเหลว นำเสนอข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติไคสแควร์ (Chi-square test) สถิติแมนวิทนี (Mann-Witney Test) สถิติที (paired t-test and independent t-test) สถิติวิลค็อกซัน (Wilcoxon matched-pairs signed ranks test) และสถิติฟิชเชอร์ เอ็กแซค (Fisher's exact test)

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ป่วยกลุ่มทดลองมีความรู้และพฤติกรรมการดูแลตนเองเพื่อป้องกันการคั่งของน้ำและเกลือโซเดียมหลังเข้าโปรแกรมเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ( $p < .001$ ) ผู้ป่วยกลุ่มทดลองมีความรู้และพฤติกรรมการดูแลตนเองเพื่อป้องกันการคั่งของน้ำและเกลือโซเดียมมากกว่าผู้ป่วยกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ( $p < .001$ ) แต่ระดับความรุนแรงของภาวะหัวใจล้มเหลวภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่มไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่า โปรแกรมการสนับสนุนให้ความรู้ช่วยพัฒนาความรู้และส่งเสริมพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลวได้ จึงควรนำโปรแกรมดังกล่าวไปใช้เป็นแนวทางในการดูแลผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลวต่อไป

คำสำคัญ: โปรแกรมการสนับสนุนให้ความรู้ / ผู้ป่วยภาวะหัวใจล้มเหลว / ความรู้ / พฤติกรรมการดูแลตนเอง / ระดับความรุนแรงของภาวะหัวใจล้มเหลว

**THE EFFECT OF A SUPPORTIVE EDUCATIONAL PROGRAM ON KNOWLEDGE, SELF-CARE BEHAVIOR, AND THE LEVEL OF SEVERITY OF HEART FAILURE****JUNJIRA KIATSEESAKUL 4736906 RAAN/M****M.N.S. (ADULT NURSING)****THESIS ADVISORS: SUPREEDA MONKONG, Ph.D., ORASA PANPAKDEE, Ph.D.,  
TANARAT CHOON-NGARM, BOARD OF CARDIOLOGY.****ABSTRACT**

The research aimed to investigate the effectiveness of a supportive educational program on knowledge, self-care behavior, and the level of severity of heart failure based on the self-care theory proposed by Orem. The subjects were 60 patients with heart failure who had been admitted at Rajavithi Hospital, and they were selected by purposive sampling. Of these, 30 were assigned into the experimental group, and the other 30 were assigned into the control group. The former received a supportive educational program together with routine nursing care, whereas the latter received only routine nursing care. Data were collected from October, 2006 to August, 2007. The instruments used included a questionnaire concerning knowledge about the prevention of water and sodium retention; a questionnaire regarding self-care behavior to prevent water and sodium retention; and a questionnaire concerning the level of severity of heart failure. Data were analyzed in terms of descriptive statistics of frequency, percentage, mean, and standard deviation, as well as inferential statistics including Chi-square test, Mann-Whitney U test, paired t-test, independent t-test, Wilcoxon matched-pairs signed ranks test, and Fisher's exact test.

The findings of the study showed that, after participating in the supportive educational program, the experimental subjects' knowledge and self-care behavior to prevent water and sodium retention increased with a statistical significance at the .001 level. In addition, after participating in the supportive educational program the experimental subjects' mean scores of knowledge and self-care behavior to prevent water and sodium retention were higher than those of the control subjects with statistical significance at the .001 level. However, the level of severity of heart failure within group and between groups of subjects were not statistically significantly different at the .05 level. The findings of the present study led to a conclusion that the supportive educational program could be used to promote knowledge and self-care behavior of patients with heart failure, so healthcare professionals should implement the program to offer medical and nursing care to patients with heart failure to help them maintain health and prevent possible complications to ensure quality of life.

**KEYWORDS: A SUPPORTIVE EDUCATIONAL PROGRAM/ PATIENTS WITH HEART FAILURE/  
KNOWLEDGE/ SELF-CARE BEHAVIOR/ THE LEVEL OF SEVERITY OF HEART  
FAILURE**

**152 pp.**